

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse om en handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne, KOM(2021) 70

1. Resumé

Kommissionens handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne har tre overordnede mål. For det første skal den øge synergierne mellem relevante EU-programmer og -instrumenter. For det andet skal der skabes spin-off-effekter, så forskning og udvikling på forsvars- og rumområdet også er til gavn for EU's borgere. Endelig er der et mål om at skabe spin-in-effekter ved at fremme anvendelsen af den civile industris forskning og innovation i europæiske forsvarssamarbejdsprojekter. Til at nå disse mål indeholder handlingsplanen 11 foranstaltninger, bl.a. vedrørende overvågning af kritiske teknologier, støtte til disruptive teknologier samt flagskibsprojekter inden for droneteknologi, kommunikation og rumtrafik.

Regeringen støtter overordnet intentionen med handlingsplanen, herunder ambitionen om at øge mulighederne for, at EU kan bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer i komplementaritet med og uden unødvendig duplikation af NATO-indsatser. Regeringen støtter ambitionen om, at EU skal have stærke teknologiske kapaciteter og kompetencer samt stræbe efter lederskab inden for visse kritiske teknologier. I den forbindelse støtter regeringen arbejdet med at identificere kritiske teknologier med mulige sikkerhedsmæssige konsekvenser inden for forsvar, rumfart og relaterede civile sektorer i EU. Regeringen finder endvidere det vigtigt, at identificeringen af kritiske teknologier sker på baggrund af en transparent proces baseret på klare kriterier.

2. Baggrund

Kommissionen har den 22. februar 2021 offentliggjort meddelelsen *Handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne*. Meddelelsen er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 26. februar 2021.

I EU's industristrategi fra 2020 hedder det: "Europas strategiske autonomi handler om at mindske afhængigheden af andre, når det gælder de ting, vi har mest brug for: kritiske materialer og teknologier, fødevarer,

infrastruktur, sikkerhed og andre strategiske områder. De giver også Europas industri mulighed for at udvikle sine egne markeder, produkter og tjenesteydelser, som styrker konkurrenceevnen." EU vil derfor støtte udviklingen af kritiske teknologier, som er strategisk vigtige for Europa.

Kommissionen bebudede, at den ville præsentere handlingsplanen i industri-strategien fra marts 2020. Her fremgik det, at handlingsplanen bl.a. skulle have fokus på synergier i forhold til EU-programmer, teknologier, innovation og nystartede virksomheder. I rådskonklusionerne om sikkerhed og forsvar af 17. juni 2020 fremgår det, at Rådet ser positivt på opfordringen til mere synergi mellem den civile industri og forsvarsindustrien, herunder rummet, i EU-programmer, idet der tages hensyn til de respektive EU-programmers og -initiativers forskellige karakter og retsgrundlag, herunder de europæiske rumprogrammernes civile karakter, med henblik på at gøre mere effektiv brug af ressourcer og teknologier og skabe stordriftsfordele.

Rum-, forsvars- og sikkerhedsindustriene er af strategisk betydning for Europa. I EU's digitale strategi ("Europas digitale fremtid i støbeskeen"), der blev vedtaget den 19. februar 2020, understreges betydningen af EU's lederskab inden for digitale teknologier og cybersikkerhed, og der gives udtryk for en forventning om et hidtil uset investeringsniveau i EU's digitale omstilling i løbet af de næste syv år. Det Europæiske Råd understregede i dets konklusioner den 2. oktober 2020, at strategisk autonomi og samtidig bevarelse af en åben økonomi er et centralt mål for Unionen, og opfordrede til at udvikle EU's autonomi i rumsektoren og et mere integreret forsvarsindustrielt grundlag.

Kommissionen fremsatte den 13. juni 2018 et forslag til Europa-Parlamentet og Rådets forordning om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond ("fonden") (KOM (2018) 476). Forordningen er opfølgning på Kommissionens meddelelse om en europæisk forsvarsfond (KOM (2017) 295), der blev fremsat som led i arbejdet med at implementere Kommissionens meddelelse om en europæisk forsvarshandlingsplan (KOM (2016) 950). De to forberedende testprogrammer for fonden er på grund af deres hjemmel ikke omfattet af forsvarsforbeholdet, og Danmark har derfor deltaget i forberedelsen og gennemførelsen af begge programmer. Danmark deltager på tilsvarende vis i selve fonden fra 2021.

3. Formål og indhold

Kommissionen fremhæver, at øgede synergier mellem relevante EU-finansierede instrumenter og gensidig inspiration mellem civil-, rum- og forsvarsforskning kan øge den økonomiske vækst i Europa, videreudvikle det indre marked og forbedre de europæiske borgeres sikkerhed.

Handlingsplanens har tre overordnede mål. For det første skal den skabe *synergier*, dvs. øge komplementariteten mellem relevante EU-programmer og

-instrumenter, der omfatter forskning, udvikling og udbredelse, for at øge investeringernes virkning og opnå bedre resultater. For det andet skal der skabes *spin-off-effekter* ved at fremme, at EU-finansieringen til forskning og udvikling, herunder på forsvarsområdet og rumområdet, giver et økonomisk og teknologisk udbytte til gavn for EU's borgere og økonomien som helhed. Endelig er der et mål om at skabe *spin-in-effekter* ved at fremme anvendelsen af den civile industris forskningsresultater og af civilt drevet innovation i europæiske forsvarssamarbejdsprojekter. Mange nye og digitale teknologier rummer et betydeligt potentiale for forsvaret, såsom kunstig intelligens, mikroelektronik, cloud-infrastrukturer og robotteknologi. På den baggrund fremlægges der i handlingsplanen 11 foranstaltninger.

1. Styrke den kapacitetsdrevne tilgang i sikkerhedssektoren

Rum-, forsvars- og sikkerhedssektorerne har potentiale til at skabe synergier og udvekslinger mellem hinanden og med andre civile sektorer. De står over for mange udfordringer og begrænsninger, såsom lovgivningsmæssige hindringer, mangel på lige vilkår på internationale markeder.

En måde at tage hånd om disse udfordringer på er at styrke den kapacitetsdrevne tilgang. Denne tilgang har to hovedtræk: For det første definerer brugerne, hvilken kapacitet de har brug for, og for det andet tilkendegiver de, at de agter at købe produkter, der, når de er udviklet, vil give den ønskede kapacitet.

Den Europæiske Forsvarsfond og dens forudgående programmer ("Preparatory Action for Defence Research", PADR og "European Defence Industrial Development Programme, EDIDP) er baseret på en kapacitetsdrevet tilgang.

Kommissionen vil inden udgangen af 2021 fremlægge et forslag om at styrke en fremadskuende, tidlig identifikation af behov og løsninger inden for intern sikkerhed og retshåndhævelse ved at fremme kapacitetsdrevne tilgange på tværs af sikkerhedssektorer på grundlag af bedste praksis fra forsvarssektoren og rumsektoren.

2. Øge synergien mellem EU's programmer og instrumenter

Under den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 vil EU øge investeringerne i teknologier til civile, forsvarsmæssige og rumrelaterede applikationer gennem: a) forsknings-, udviklings- og implementeringsprogrammer såsom Horisont Europa, programmet for et digitalt Europa, Connecting Europe-faciliteten (CEF), Fonden for Intern Sikkerhed, Den Europæiske Forsvarsfond og rumprogrammet og b) direkte EU-indkøb eller støtte til medlemsstaternes indkøb af innovative tværsektorielle teknologiske løsninger.

Der er planlagt forskning og udvikling (FoU) på forsvarsområdet under Den Europæiske Forsvarsfond. Andre finansieringsinstrumenter fokuserer

på civile anvendelsesformål, mens de respektive forordninger ofte indeholder bestemmelser om dobbelt anvendelse. Med Horisont Europa-programmet forventes det, at synergier med Den Europæiske Forsvarsfond vil gavne civil forskning og forsvarsforskning, selv om aktiviteterne under rammeprogrammet udelukkende fokuserer på civile anvendelsesformål.

I tilfælde af at EU-programmer omfatter sikkerhedsundtagelser, vil Kommissionen og EU-agenturerne, hvor der foreligger behørigt begrundede årsager, begrænse deltagelsen i udbud til juridiske enheder, som er etableret i medlemsstaterne, eller som ikke kontrolleres af tredjelande.

Inden udgangen af 2021 og med henblik på arbejdsprogrammerne for 2022 vil Kommissionen yderligere styrke sin interne proces for at fremme synergier mellem rum- og forsvarsindustrierne og tilknyttede civilindustrier ved at forbedre koordineringen af EU's programmer og instrumenter og iværksætte foranstaltninger til at lette adgangen til finansiering.

3. Støtte nystartede virksomheder, SMV'er og forsknings- og teknologiorganisationer

Fra og med anden halvdel af 2021 vil Kommissionen give meddelelse om målrettede foranstaltninger for nystartede virksomheder, SMV'er og forsknings- og teknologiorganisationer med henblik på at øge kendskabet til EU-programmer og -instrumenter, der tilbyder finansieringsmuligheder, yder teknisk støtte og praksisorienterede kurser, tilbyder erhvervsintensive tjenester, demonstrerer innovative løsninger og letter markedsadgangen til forsvar, sikkerhed, rummet eller andre relevante civile markeder for at skabe muligheder for *spin-in-effekter*.

4. Overvåge kritiske teknologier for at mindske afhængighed

Kommissionen vil udvikle *teknologikøreplaner* for at sætte skub i innovationen inden for kritiske teknologier til forsvar, rumfart og relaterede civile sektorer samt stimulere grænseoverskridende samarbejde inden for EU ved hjælp af alle relevante EU-instrumenter på en synergiskabende måde. Disse køreplaner vil blive baseret på en vurdering, der foretages hvert andet år, af et nyt *observatorium for kritiske teknologier* i Kommissionen. Køreplanerne kan føre til iværksættelse af nye flagskibsprojekter.

Identificering af, hvilke kritiske teknologier der yder et afgørende bidrag til centrale kapaciteter, kan bidrage til at afgøre: i) hvilke teknologier der er vigtige for den teknologiske suverænitæt (dvs. hvor der er behov for at mindske risikoen for afhængighed), ii) hvor kombineret/koordineret støtte fra forskellige EU-programmer og -instrumenter kan tackle sådanne udfordringer. For at styrke sin teknologiske suverænitæt skal EU bevare en stærk industriel kompetence og, hvor det er muligt, stræbe efter lederskab inden for disse kritiske teknologier. Ud over de kritiske teknologier vil Kommissionen også se på bl.a. værdikæderne, herunder

forsyningssikkerhed for kritiske råstoffer og materialer, der er vigtige byggesten for teknologier af kritisk betydning på det civile område samt forsvars- og rumområdet.

I forbindelse med Kommissionens handlingsplan anses kritiske teknologier for at være teknologier, der er relevante på tværs af forsvars- og rumindustriene samt tilknyttede civile industrier, og som bidrager til Europas teknologiske suverænitæt ved at mindske risikoen for, at Europa bliver uforholdsmæssigt meget afhængig af andre i forbindelse med de ting, vi har mest brug for.

Kommissionen har i handlingsplanen udarbejdet en liste med eksempler på kritiske teknologier, der er relevante på tværs af de relevante civile industrier (herunder sikkerhed) samt forsvars- og rumindustriene. Kritiske teknologier vil nødvendigvis ændre sig, efterhånden som der dukker nye teknologier op.

Kommissionens EU-observatorium for kritiske teknologier vil sikre regelmæssig overvågning og analyse af kritiske teknologier, deres potentielle anvendelser, værdikæder, den nødvendige forsknings- og testinfrastruktur, det ønskede niveau af EU's kontrol med dem samt eksisterende mangler og afhængighed.

Kommissionens teknologikøreplaner vil bygge videre på de identificerede kritiske teknologier og a) behandle alle relevante finansieringsinstrumenter, politiske behov og adgang til finansieringsmuligheder med henblik på at skabe synergier på tværs af EU's foranstaltninger, b) tage sigte på bredere teknologiske og socioøkonomiske behov med henblik på at fremme gensidig inspiration og c) samle alle relevante interessenter, herunder regeringen, industrien, den akademiske verden og civilsamfundet.

5. Fremme standardisering af hybride civile/forsvarsmæssige standarder

Inden udgangen af 2022 vil Kommissionen i tæt samarbejde med andre centrale interessenter fremlægge en plan for fremme af anvendelsen af eksisterende hybride standarder for det civile område og forsvarsområdet samt udviklingen af nye standarder.

6-8. Fremme innovation og udveksling mellem civil-, forsvars- og rumindustriene

Med foranstaltning nr. 6 vil Kommissionen i første halvdel af 2022 i samarbejde med Det Europæiske Innovationsråd og andre interessenter lancere et "innovationsvæksthus" for at støtte nye teknologier og forme innovation med dobbelt anvendelse. Kommissionen vil også støtte europæiske innovationsnetværk på forsvarsområdet, der skal afprøve relevansen af teknologier fra

den civile sektor og støtte ansvarlig innovation i værdikæder på forsvarsområdet. Disse foranstaltninger vil også afhjælpe den nuværende opsplitning af innovationslandskabet mellem det civile område og forsvarsområdet, mangel på færdigheder samt mål for lighed og inklusion.

Foranstaltning nr. 7 omhandler *det europæiske industri-, teknologi- og forskningskompetencecenter for cybersikkerhed*, som bliver oprettet fra og med juni 2021 i fællesskab mellem Kommissionen og Medlemsstaterne. Kommissionen vil søge at styrke synergieffekter, spin-in- og spin-off-aktiviteter mellem centrets arbejde, Den Europæiske Forsvarsfond og EU's rumprogram om cybersikkerhed og cyberforsvar med henblik på at mindske sårbarheder og skabe effektivitet.

Med Foranstaltning nr. 8 vil Kommissionen fra og med første halvdel af 2022 støtte *disruptive teknologier* ved at fremlægge innovative former for finansiering for at fremme ikke-traditionelle aktørers deltagelse, tiltrække nystartede virksomheder og fremme gensidig inspiration mellem løsninger på grundlag af muligheder i EU-programmer og -instrumenter, herunder Programmet for et digitalt Europa og Den Europæiske Forsvarsfond.

9-11. Tre flagskibsprojekter

Meddelelsen indeholder desuden en lancering af flagskibsprojekter, som vil støtte kritiske teknologier og levere løsninger på vigtige samfundsmæssige eller strategiske udfordringer. Der peges i meddelelsen på tre konkrete flagskibsprojekter, som på baggrund af nærmere analyse forventes at blive lanceret af Kommissionen:

1. EU-droneteknologier, der har til formål at styrke EU-industriens konkurrenceevne inden for dette kritiske teknologiområde,
2. EU's rumbaserede globale sikre kommunikationssystem, der har til formål at give adgang til højhastighedsforbindelser gennem en ruminfrastruktur med flere kredsløb, herunder satellitter i lavt kredsløb, og supplere Galileo/EGNOS og Copernicus som EU's tredje satellitsystem
3. EU's strategi for styring af trafikken i rummet, der vil udvikle standarder og regler, som er nødvendige for at undgå kollisionshændelser, der kan opstå som følge af spredningen af satellitter og rumaffald, og som kan føre til katastrofale hændelser for EU's aktiver i rummet.

Flere EU-finansierede initiativer danner grundlag for synergieffekter, herunder forsvarsorienteret forskning i sikre og bæredygtige energimodeller (såsom energiproduktion, -lagring, -effektivitet og -styring), der fører til øget modstandsdygtighed og operationel effektivitet i forbindelse med klimaændringer

For at sikre, at disse initiativer når deres fulde potentiale, vil Kommissionen overvåge gennemførelsen heraf og identificere muligheder

for at forbedre investeringsafkastet. For eksempel vil Kommissionen inden for rammerne af EU-strategien for maritim sikkerhed (EUMSS) yderligere fremme samarbejdet mellem agenturer, der har et civilt og forsvarsmæssigt arbejdsområde (dvs. Frontex, EMSA — *Det Europæiske Agentur for Søfartssikkerhed*, EFCA — *Det Europæiske Fiskerikontrolagentur*), og støtte gennemførelsen af den koordinerede civil-militære forskningsdagsorden for maritim sikkerhed. Civilforsvarssamarbejdet er en del af de grundlæggende principper i handlingsplanen for EUMSS, der bl.a. omfatter fremme af en ramme for en civil-militærrelateret skibsbygningsindustri.

Kommissionen peger bl.a. på tre nuværende tjenester i EU's rumprogram, som danner grundlag for tværsektorielle synergieffekter. Kommissionen vil overvåge gennemførelsen af initiativerne for at sikre, at disse initiativer når deres fulde potentiale.

Handlingsplanen vil tage hensyn til samarbejdet mellem EU og NATO, når det er relevant, herunder med hensyn til interoperabilitet.

I en bredere geopolitisk kontekst har EU forpligtet sig til at udvikle en fælles transatlantisk tilgang til beskyttelse af kritiske teknologier i lyset af globale økonomiske og sikkerhedsmæssige problemer og samarbejde om teknologi, handel og standarder. Det anføres, at det transatlantiske partnerskab og samarbejdet med andre ligesindede lande kan støtte EU's indsats på dette område.

Gennemførelsen af handlingsplanen

Kommissionen vil overvåge de specifikke fremskridt for alle foranstaltninger og forelægge en statusrapport hvert andet år.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ingen holdning til handlingsplanen fra Europa-Parlamentet. Parlamentets behandling af handlingsplanen er forankret i Udvalget om Industri, Forskning og Energi (ITRE).

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen har ikke konsekvenser for beskyttelsesniveauet og medfører ikke i sig selv administrative konsekvenser for dansk erhvervsliv.

Det bemærkes dog, at forsvarsforbeholdet alene finder anvendelse for den danske stat og ikke omfatter private danske aktører, herunder private virksomheder. Disse kan desuagtet Danmarks forbehold deltage i fælles EU-programmer.

8. Høring

Handlingsplanen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for konkurrenceevne, vækst og forbrugerspørgsmål med frist for bemærkninger den 15. marts 2021. Der er indkommet høringssvar fra Dansk Erhverv og Forsvars- og Aerospaceindustrien i Danmark.

Dansk Erhverv (DE) hilser Kommissionens handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustriene velkommen henset til 1) den stigende globale efterspørgsel efter løsninger, der kan opgradere og sikre den kritiske infrastruktur gennem bl.a. cybersikkerhed, samt udbrede anvendelsen af data fra rummet, 2) Danmarks lange række af specialiserede virksomheder på området, 3) Danmarks forskningsmæssige styrke på handlingsplanens nævnte teknologiområder.

DE finder det positivt, at handlingsplanen sætter yderligere fokus på, hvordan man kan understøtte synergier i de nævnte sektorer, da mange af virksomhederne på området har produkter og services, der er ”dual use” (har direkte anvendelse indenfor og uden for forsvarsområdet).

DE støtter, at Kommissionen igangsætter et flagskibsprojekt i relation til droneteknologier pga. danske virksomheders stærke kompetencer inden for droneudvikling og finder det vigtigt at få styrket dialogen og udviklingsarbejde ved droner på tværs af EU yderligere.

DE ser gerne, at der fra dansk side arbejdes på at der i EU's arbejde på forsvarsområdet sker en øget involvering af virksomheder fra den ikke-traditionelle forsvarsindustri for eksempel omkring bio- og sundhedsteknologi, energieffektivitet, droner og cybersikkerhed, hvor danske virksomheder har stærke kompetencer.

DE ser handlingsplanen som et godt skridt i retning mod at få frembragt synergier på tværs af civil-, forsvars- og rumindustrierne og få udvidet kapacitetsbegrebet til også at indeholde bl.a. services og sustainment, herunder forsyning og logistik.

Forsvars- og Aerospaceindustrien i Danmark (FAD) hilser meddelelsen velkommen og ser frem til det øgede fokus på området.

FAD ser fordel i, at handlingsplanen i endnu højere grad afspejler følgende temaer: et stærkere fokus på at bevare EU's teknologiske forspring, systematisk kommercielt samarbejde i udbredelsen af nye og disruptive teknologier for at højne såvel forudsætninger for udvikling som afsætning på markedet, en tydeligere kobling mellem industrierne og offentlighedens behov for større sikkerhed, og klarere rammer for den kapacitetsdrevne tilgang,

FAD ser derudover et stort potentiale i det fokus, som ligger bag oprettelsen af innovationsvæksthuse, men finder det afgørende, at der er en direkte kobling og samarbejde med de enkelte landes respektive brancheforeninger inden for forsvarsindustrien. Dette mhp. at sikre systematik og fokus på et direkte og langsigtet samarbejde til egentlig kommerciel aktivitet.

FAD finder det afslutningsvis afgørende, at der i gennemførelsen af handlingsplanen er tilkendegivelse om, at samarbejdet også sker i tæt dialog med og inddragelse af de respektive landes brancheforeninger inden for forsvarsindustrien for at sikre en reel kobling mellem interesserne her.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger på nuværende tidspunkt ikke konkrete oplysninger om andre landes holdninger til selve meddelelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet intentionen med handlingsplanen om at styrke synergierne mellem EU-finansierede elementer samt det gensidige samarbejde i form af spin-off og spin-in på civil-, rum-, og forsvarsområdet.

Nye teknologier vinder kontinuerligt frem såvel i den civile industri som i forsvars- og rumsektoren. Udviklingen skaber nye muligheder og fordele for industrien, økonomien og samfundet, men regeringen anerkender også, at der for visse teknologier er opstået nye risici.

Regeringen støtter derfor ambitionen om, at EU skal have stærke teknologiske kapaciteter og kompetencer samt stræbe efter lederskab inden for visse kritiske teknologier. Regeringen er enig i, at EU bør have fokus på værdikæder og forsyningsikkerhed for kritiske råstoffer og materialer, der er vigtige byggesten for teknologier af kritisk betydning for den civile in-

dustri samt forsvars- og rumsektoren. Regeringen arbejder i denne henseende for, at allerede eksisterende EU-instrumenter og mekanismer udnyttes for at imødekomme risici forbundet med afhængighed af produktion af kritiske produkter og teknologier uden for EU. Regeringen understreger i den forbindelse, at et europæisk fokus på at sikre større forsyningssikkerhed ikke må lede til protektionisme, og at EU's industrielle modstandsdygtighed bl.a. sikres gennem en styrkelse og diversificering af globale forsynings- og værdikæder og ikke en afvikling heraf.

Regeringen støtter initiativer, der kan være med til at løse grænseoverskridende udfordringer på EU's forsvarsmarked og frembringe nye militære kapaciteter, der understøtter et stærkt Europa. Begge dele er i Danmarks interesse og i tråd med forsvarsforligets fokus på at styrke Forsvarets samarbejde med industrien og forskningsinstitutioner om militærteknologisk forskning og udvikling.

Regeringen er positivt indstillet over for at styrke det europæiske forsvarssamarbejde mhp. at bidrage til at håndtere Europas sikkerhedsudfordringer, herunder gennem en styrkelse af synergien mellem de europæiske civil-, forsvars- og rumindustrier. Regeringen bakker op om arbejdet og deltager i relevant omfang og i fuld respekt for forsvarsforbeholdet.

Desuden finder regeringen det vigtigt, at udviklingen af EU's forsvars- og sikkerhedspolitik bør ske i komplementaritet med og uden unødvendig duplikation af NATO-indsatser, bl.a. gennem fokus på interoperabilitet af produkterne gennem fælles standarder.

Regeringen noterer sig, at Kommissionen med denne handlingsplan har oplyst eksempler på kritiske teknologier på tværs af de relevante civile industrier samt forsvars- og rumindustrierne. Regeringen finder i den forbindelse det vigtigt, at der foretages en yderligere konkretisering heraf, og at identificeringen af kritiske teknologier inden for handlingsplanen sker på baggrund af en transparent proces baseret på klare kriterier.

I forlængelse heraf ser regeringen positivt på Kommissionens initiativer vedr. etablering af et nyt observatorium for kritiske teknologier samt teknologikøreplaner, der kan sikre en regelmæssig overvågning samt analyse. Her bør der være særligt fokus på fremspirende tendenser for at være på forkant med udviklingen. Regeringen finder det i den forbindelse vigtigt, at initiativerne målrettes kritiske teknologier inden for forsvar, rumfart og tilknyttede civile sektorer i EU.

Regeringen støtter desuden initiativer, der kan understøtte udviklingen af disruptive teknologier, men understreger også her, at initiativerne målrettes teknologier inden for forsvar, rumfart og tilknyttede civile sektorer i EU.

I overvejelserne om synergi mellem de forskellige initiativer fremhæver regeringen, at et overordnet fokus på konkurrenceevne, at tredjelandsaktører på baggrund af individuelle sikkerhedsvurderinger kan deltage i konsortier på sikre og rimelige vilkår uden at modtage EU-støtte, og at der generelt understøttes en effektiv integration af forsyningskæder på tværs af landegrænser og uafhængige retlige enheder.

Herudover finder regeringen det centralt, at kritiske europæiske teknologier ikke falder i de forkerte hænder, og EU's medlemsstater skal derfor sikre, at de fælles europæiske eksportkontrolkrav vedr. eksport af specifikke forsvarsprodukter og produkter med dobbelt anvendelse til tredje lande overholdes. Dertil mener regeringen, at visse udenlandske investeringer i udvalgte europæiske kritiske teknologier skal gøres til genstand for medlemsstaternes nationale screening i forhold til offentlig orden og sikkerhed.

Regeringen er positivt indstillet over for en integreret tilgang, der øger muligheden for synergi mellem forskning og udvikling og dermed initiativernes relevans for såvel industri som forskningsmiljøer. Regeringen finder i den sammenhæng, at mulighederne for synergi skal udfoldes med fuld respekt for nogle EU programmets civile natur, herunder Horizon Europe og EU's rumprogram. Projekter under Horizon Europe kan kun iværksættes med civilt formål for øje.

Regeringen finder det formålstjeneligt at forstå 'flagskibsprojekter' som 'flagskibstemaer' fremfor udviklingsprojekter drevet af store virksomheder eller medlemsstater.

Regeringen finder det relevant at adressere udfordringen med manglende trafikstyring i rummet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg